

Bussum buitengewoon?

Hans Jonker

BOEKBESPREKING

Als u dit kunt lezen bent u te dichtbij. Deze bumpertekst mag van toepassing zijn in het autoverkeer, bij boeken over geschiedenis geldt het tegendeel: pas op afstand is het mogelijk om rustig te lezen.

Onlangs gaf Boekhandel Los het tweede boek uit in de reeks Buitengewoon Bussum van de historicus Paul Schneiders. Na het deel *Van Boerengehucht tot villadorp (1306-1914)* verscheen nu *Een villa dorp in benarde tijden*, waarin de periode van 1914 tot 1945 wordt beschreven.

Hoe dichterbij de geschiedschrijver bij het heden komt, hoe kleiner ook de afstand van de lezer tot het boek wordt. In de loop van de hoofdstukken van *Een villadorp in benarde tijden* belandt de oudere Bussummer in zijn eigen leven, en dan komt het heel dichtbij.

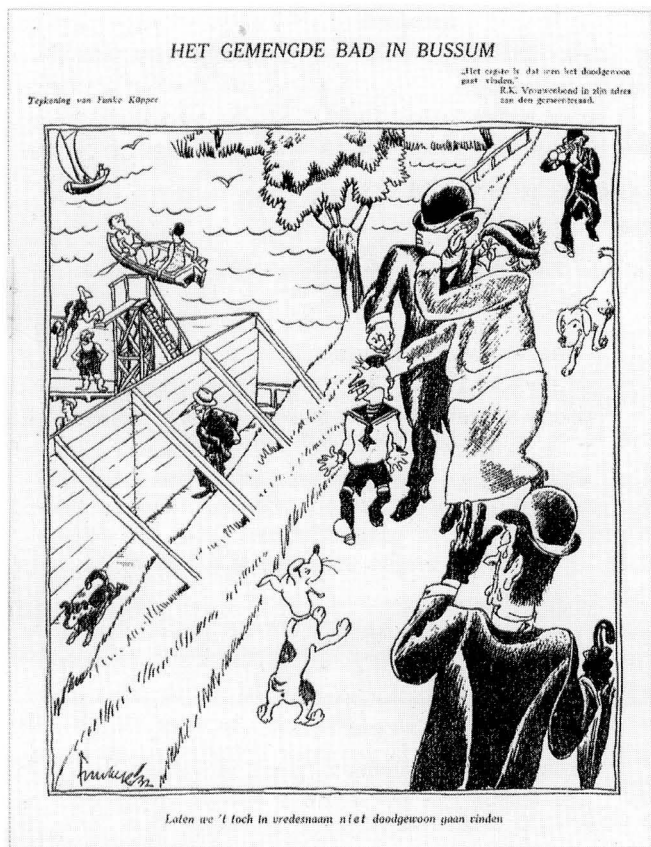
Dan gaat de lezer "dingen vinden". Niet alleen in de betekenis dat hij weet heeft van dingen die naar zijn opvatting ten onrechte in het boek ontbreken, ook heeft deze lezer een mening.

Paul Schneiders is er zich bewust van en maakt zijn keuze. In het boek beschrijft hij onomwonden op een selectieve en subjectieve manier zijn eigen interpretatie van de geschiedenis van Bussum in de eerste helft van de twintigste eeuw. Net als in deel 1 opnieuw in de vorm van een vlot geschreven boek met veel illustraties, waarin de tekst wordt onderbroken door korte tijdsbeelden in de vorm van anekdotes en citaten.

De auteur plaatst de recente geschiedenis van het dorp Bussum in het kader van de nationale en internationale gebeurtenissen die het verhaal vormen van dertig jaren van zorg en ellende. De "Grote Oorlog" van '14-'18, de crisisjaren en de opkomst van radicale bewegingen, de Tweede Wereldoorlog (1939-1945).

Met uitgebreid archiefonderzoek verzamelde Schneiders een schat aan uniek materiaal dat zijn beschrijving van de grote en van de kleine (Bussumse) geschiedenis ondersteunt. Door middel van berichten uit de lokale kranten geeft hij daarbij een ooggetuigenverslag van de gebeurtenissen in het zich snel uitbreidende dorp.

De vondst van het gebruik van dagboekfragmenten geeft het boek, dat op het eerste gezicht een luchtige indruk maakt, ook een heel persoonlijk en emotioneel karakter. In zijn kroniek van de bezettingstijd citeert Paul Schneiders uit het dagboek van een anonieme jonge vrouw. Diepe indruk maken de woorden

waarmee deze Bussumse haar gevoelens van angst, machteloosheid, woede en schuld beschrijft temidden van de ook in Bussum iedere grens overschrijdende terreur.

Schneiders beschrijft aan de hand van politieverlagen en processtukken een aspect van de Bussumse geschiedenis dat tot nu toe maar steeds onderbelicht bleef: de uitvoering in het dorp van het waanzinnige beleid tot systematische uitroeiing van de Joodse bevolking. Een groot deel van de naar schatting 750 tot 1000 Joodse Bussummers is door de bezetters en hun Nederlandse handlangers vermoord. Het is een onverdraaglijke gedachte.

In *Een villadorp in benarde tijden* probeert Paul Schneiders afstand te bewaren en de dertig jaren Bussumse geschiedenis in al haar nuancerings weer te geven. Het lezen van dit boek is aan iedereen – oud en jong (scholieren!)- aan te raden. Het maakt onrustig en daagt uit om er iets van te vinden. Was Bussum wel zo buitengewoon? Oordeelt u vooral zelf.

Paul Schneiders:
Buitengewoon Bussum, een villadorp in benarde tijden.
Uitgeverij Boekhandel Los b.v., 2006